

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

KEN nr 9710 af 31/07/2002 (Gældende)

**Ankestyrelsens principafgørelse C-34-02 om forbrugsgoder -
arbejdsredskaber - ryglidelse - arbejdsstol - arbejdsmiljølovgivning -
basisinventar - fælles hjælpemidler - beskyttet værksted - hjælpemidler**

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 3500493-01

Ankestyrelsens principafgørelse C-34-02 om forbrugsgoder - arbejdsredskaber - ryglidelse - arbejdsstol - arbejdsmiljølovgivning - basisinventar - fælles hjælpemidler - beskyttet værksted - hjælpemidler

Resume:

Ankestyrelsen fandt, at et beskyttet værksted var forpligtet til at indrette arbejdspladsen i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser om indretning af faste arbejdssteder.

Ankestyrelsen fandt endvidere, at i det omfang ansøgers lidelse ikke kunne tilgodeses med en arbejdsstol indenfor arbejdsmiljølovgivningens rammer, var kommunen forpligtet til at vurdere sagen efter servicelovens regler om hjælpemidler og forbrugsgoder, og i den forbindelse indhente de relevante oplysninger.

Personer i beskyttet beskæftigelse fandtes ikke omfattet af aktivlovens bestemmelse om arbejdsredskaber.

Det beskyttede værksted var ikke omfattet af hjælpemiddelbekendtgørelsens bestemmelse om hjælpemidler, der var til fælles brug eller i øvrigt var basisinventar, da bestemmelsen måtte anses for udtømmende at gøre op med, hvilke boformer og institutioner, der var omfattet.

Love:

Lov om aktiv socialpolitik - lovbekendtgørelse nr. 614 af 26. juni 2001 - § 78

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 844 af 24. september 2001 - § 87, § 97 og § 98

Sagsfremstilling:

Ansøger, der var psykisk udviklingshæmmet, modtog højeste førtidspension. Han var tilmeldt værkstedet i en beskyttet beskæftigelse, hvor han arbejdede i pakke- og montageafdelingen med forskellige arbejdsopgaver bl.a. pakning af cd'er m.v. Endvidere var han beskæftiget med pasning af drivhus m.v.

I forbindelse med den årlige opfølgning på den beskyttede beskæftigelse var værkstedet blevet præsenteret for et problem omkring arbejdsstillinger og arbejdsstedets indretning. Bo- og naboskabet, hvor ansøger boede, havde påpeget, at han havde en meget dårlig ryg, og at han var tydelig mærket af sin arbejdsindsats, når han kom hjem. Hovedårsagen var angivet til at være en forkert stol og dermed forkerte sidde- arbejdsstillinger.

Værkstedet søgte på den baggrund på ansøgers vegne kommunen om bevilling af stol, som passede til ansøgers dårlige ryg samt anvisninger på, hvordan denne skulle indstilles i forskellige arbejdsstillinger.

Kommunen meddelte afslag på det ansøgte. Kommunen begrundede afgørelsen med, at ifølge servicelovens § 97 skulle kommunen varetage bevilling af hjælpemidler til arbejdsbrug, hvis der var tale om et hjælpemiddel, som under alle forhold skulle benyttes for, at ansøgeren kunne udøve et erhverv.

I den aktuelle situation skønnedes dette ikke at være tilfældet. Det skønnedes derimod, at der var tale om et hjælpemiddel, som var nødvendigt for, at ansøger kunne udføre netop de arbejdsopgaver, der foregik på værkstedet.

Kommunen mente derfor, at værkstedet som institution var forpligtet til at anskaffe inventar, som var hensigtsmæssigt for den gruppe af klienter, som institutionen modtog.

Udgiften til arbejdsstol burde derfor afholdes af værkstedet.

Værkstedet klagede over afgørelsen og gjorde i den forbindelse opmærksom på, at det var stedets erfaring, at en person med en meget dårlig ryg kun kunne udføre opgaver, hvis nødvendige hjælpemidler eller anden støtte stilledes til rådighed, hvis ikke skaden skulle forværres. Endvidere anførtes det, at der i de arbejdsfunktioner, som ansøger havde, var mulighed for skiftende arbejdsstillinger efter behov.

Værkstedet havde undret sig over, at afslaget på anmodningen totalt manglede en lægelig eller ergoterapeutisk vurdering, men kun et forsøg på en økonomisk ansvarsplacering. Værkstedet havde telefonisk bedt kommunen om en vurdering af, hvilke krav, der stilledes til stolen og hvordan denne skulle indstilles for at kunne tjene sit formål, støtte ansøgers dårlige ryg og dermed sikre ham mulighed for fortsat beskæftigelse.

På baggrund af ovenstående var det værkstedets påstand, at der skulle indhentes en lægelig og ergoterapeutisk vurdering af hans fysik og hvilke behov og muligheder, der var for at lindre smerter og fastholde ham i et godt og positivt beskæftigelsesforløb.

Ved oversendelsen til nævnet anførte kommunen, at det var kommunens opfattelse, at det først måtte afklares, hvem der skulle stå for bevillingen rent lovgivningsmæssigt, før man gik videre med sagen. I dette tilfælde mente kommunen helt klart, at værkstedet var ansvarlig for anskaffelse af en hensigtsmæssig stol til de arbejdsprocesser, ansøger skulle udføre på stedet.

Ved afgørelse af 19. januar 2001 fastholdt nævnet kommunens afgørelse.

Afgørelsen blev på ansøgers vegne af værkstedet indbragt for Den Sociale Ankestyrelse. I klagen blev det anført, at brugere i beskyttet beskæftigelse var omfattet af ferie, sygedagpenge, arbejdsmiljøreglerne, skattereglerne for transport til og fra arbejde m.v. Beskæftigelsen var lønmæssigt afhængig af den enkeltes indsats og ud fra en konkret vurdering (akkordarbejde).

Endvidere anførtes i klagen, at ansøger under arbejdet indtog siddestillinger, som var skadelige for ham, og forbedring af dette forhold ville betyde, at der skulle anskaffes en specialstol, som skulle tilpasses hans særlige behov.

I et brev anmodede Ankestyrelsen nævnet om - eventuel efter forelæggelse af sagen til vurdering i nævnet - at fremkomme med en udtalelse i anledning af det i anken anførte, herunder særligt spørgsmålet om ansøgers aflønning på det beskyttede værksted og hvilken slags stol, der ansøgte om samt omfanget af ansøgers handicap.

Nævnet meddelte herefter, at man havde besluttet at genoptage sagen og træffe ny afgørelse.

Nævnet indhentede telefonisk yderligere oplysninger fra kommunen. Det fremgik heraf, at ansøger havde en indtægt på kr. 4.930 om året, som han tjente på det beskyttede værksted.

Der var hverken i kommunen eller på det beskyttede værksted nogen lægelige papirer vedrørende ansøgers dårlige ryg.

Der søgtes om en arbejdsstol med højdeindstilling og indstillelig ryg.

Værkstedet havde telefonisk på ansøgers vegne anført, at værkstedet anså ansøger for at være beskæftiget i et erhverv, idet han fik løn i den beskyttede beskæftigelse og i øvrigt var omfattet af en række regler som fandtes på det almindelige arbejdsmarked.

Hvis institutionen skulle anskaffe sig en række særlige handicapegnede møbler m.v. ville det medføre, at værkstedet ville blive nødt til at afvise at optage personer med særlige handicaps i værkstedet.

Værkstedet havde fortsat ikke fået lægelige oplysninger om ansøger, men havde fået oplyst (mundtligt), at han havde en svær Scheuermann, som indebar, at han jævnligt fik blokader.

Værkstedet indsendte yderligere bemærkninger. Det tilføje, at for god ordens skyld, skulle det igen præciseres, at beskyttet beskæftigelse var sidste led i tilknytningen til arbejdsmarkedet, næste tilbud blev samværs- og aktivitetstilbud.

Det anførtes, at som princip var det vigtigt at få fastslået, at landets dårligst stillede arbejdskraft, også ville være omfattet af de lovmæssige muligheder for relevant støtte.

Nævnet traf herefter ny afgørelse.

Ved denne afgørelse fastholdt nævnet sin afgørelse af 19. januar 2001 om ikke at yde ansøger hjælp til en arbejdsstol, som han skulle anvende på det beskyttede værksted.

Nævnet begrundede afgørelsen med, at efter nævnets opfattelse, skulle ansøgningen om arbejdsstolen ikke behandles efter de regler, der var fastsat i servicelovens § 98, jf. § 97, stk. 1, nr. 1 og 3 om hjælpemidler, men derimod efter reglen i aktivlovens § 78 om hjælp til værktøj og arbejdsredskaber, idet arbejdsstolen ikke var en betingelse for, at ansøger overhovedet kunne være i et erhverv, men at arbejdsstolen indgik som et led i selve arbejdsprocessen ved arbejde med montage på det beskyttede værksted.

Der var herved lagt vægt på, at arbejdsstolen konkret skulle bruges som led i arbejdsprocessen og således ikke var en forudsætning for, at ansøger overhovedet kunne bestride et erhverv.

Nævnet var derfor enig med kommunen i, at der ikke kunne ydes hjælp efter servicelovens § 97 om hjælpemidler.

For så vidt angik reglen i aktivlovens § 78 om hjælp til værktøj og arbejdsredskaber var det en betingelse, at ansøger var ansat i et egentligt erhverv på arbejdsmarkedet, hvilket betød, at han skulle være ansat på normale vilkår, herunder aftalebaserede skånejob og i fleksjob med løntilskud.

Da ansøger ikke var ansat på normale vilkår, kunne der heller ikke efter aktivlovens § 78 ydes hjælp.

Det var herefter nævnets opfattelse, at det var det beskyttede værksted, der måtte stille arbejdsstolen til rådighed i forbindelse med arbejdsprocessen.

Nævnet stadfæstede således med denne begrundelse kommunens afgørelse.

Ankestyrelsen indhentede efterfølgende yderligere oplysninger fra værkstedet. Af disse oplysninger fremgik, at ansøger for nuværende arbejdede 20 timer fordelt med 5 timer i 4 dage. Endvidere var vedlagt et billede af den standardstol, der fandtes på værkstedet og som var til rådighed for hele værkstedet.

I ansøgers pensionssag forelå ingen lægelige akter, men af pensionsskemaet fremgik, at ansøger bl.a. led af Scheuermanns sygdom (skæv og svag ryg).

Ansøgers læge oplyste, at der ikke forelå lægelige akter, da ansøger for nylig var tilflyttet denne praksis og der var ikke oplysninger om tidligere praktiserende læge.

Ankestyrelsen rettede endvidere henvendelse til amtskommunen om forpligtelsen i forbindelse med oprettelse og indretning af beskyttet beskæftigelse.

Amtskommunen anførte, at det var forvaltningens opfattelse, at beskyttet beskæftigelse var omfattet af arbejdsmiljølovgivningen og dermed Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning.

Amtskommunen mente derfor, at indkøb af en arbejdsstol var værkstedets forpligtelse. Efterfølgende ville forvaltningen pålægge det beskyttede værksted at afdække ansøgers eventuelle behov sammen med Bedriftssundhedstjenesten.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af, hvorvidt der kunne ydes støtte til en arbejdsstol til brug i et beskyttet værksted efter servicelovens § 97 eller § 98. Eller om ansøger eventuelt kunne få bevilget hjælp til den ansøgte stol efter aktivlovens § 78.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at tilsidesætte nævnets afgørelse.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen til grund, at det af skrivelsen fra amtskommunen fremgik, at den (som driftsherre for det beskyttede værksted) var af den opfattelse, at beskyttet beskæftigelse var omfattet af arbejdsmiljølovgivningen og dermed Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning.

Amtskommunen fandt derfor, at indkøb af arbejdsstol var værkstedets forpligtelse. Forvaltningen ville derfor pålægge det beskyttede værksted at afdække ansøgers behov sammen med Bedriftssundhedstjenesten.

Ankestyrelsen fandt derfor ikke grundlag for at hjemvise sagen til kommunen med henblik på at indhente yderligere oplysninger til brug for en vurdering af, om der var tale om et hjælpemiddel, jf. servicelovens § 97, stk. 1, nr. 1.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at der var søgt om en indstillelig rygstøttende stol evt. med armlæn.

Styrelsen lagde herved til grund, at egentlige hjælpemidler var sådanne, der var fremstillet med henblik på at afhjælpe en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse jf. også § 1, stk. 2, i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 23 af 19. februar 1998 om ydelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter servicelovens § 97 og 98.

Såfremt det ved afdækning af ansøgers behov viste sig, at det ikke kunne tilgodeses indenfor rammerne af værkstedets forpligtelser, kunne ansøger på ny rette henvendelse til kommunen med henblik på undersøgelse af mulighederne for at tilgodese ansøgers behov med et hjælpemiddel, jf. servicelovens § 97, stk. 1, nr. 1, om væsentlig afhjælpning af de varige følger af nedsat funktionsevne, såfremt betingelserne herfor i øvrigt var opfyldt, eller med et forbrugsgode efter servicelovens § 98, stk. 1.

Ankestyrelsen var enig med nævnet i, at ansøger ikke var omfattet af aktivlovens § 78. Begrundelsen var, at denne bestemmelse ifølge forarbejderne til den tidligere bestemmelse i bistsandslovens § 49 e (nu aktivlovens § 78) om hjælp til anskaffelse af værktøj og arbejdsredskaber var tiltænkt personer, der var ansat eller skulle ansættes på arbejdsmarkedet i skånejob og i fleks- og skånejob med løntilskud.

Ankestyrelsen fandt heller ikke, at § 97, stk. 1, nr. 2 og 3 kunne anvendes, da det ansøgte ikke var til brug i hjemmet, jf. nr. 2, og da anvendelsesområdet for nr. 3 var situationer, hvor hjælpemidlet var en

forudsætning for at ansøgeren overhovedet kunne være i et erhverv. Der var herved lagt vægt på, at ansøgers ansøgning vedrørte en stol til brug for en konkret arbejdsproces.

Ankestyrelsen fandt heller ikke, at den beskyttede beskæftigelse var omfattet af hjælpemiddelbekendtgørelsens § 7, stk. 1. Af denne bestemmelse, som måtte anses for at være udtømmende, fremgik, at hjælpemidler, der var til fælles brug for personer i et botilbud efter servicelovens kapitel 18 eller i en daginstitution, en klub eller en døgninstitution efter servicelovens kapitel 4, 5 og 8 eller som i øvrigt var basisinventar i det pågældende botilbud eller den pågældende daginstitution, klub eller døgninstitution, stilledes til rådighed af botilbuddet, daginstitutionen, klubben eller døgninstitutionen.

Ankestyrelsen tiltrådte med denne begrundelse nævnets afgørelse.